

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 11/05-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Báránya vo veci sťažnosti JUDr. P. P., bytom Ž., zastúpeného advokátkou JUDr. T. P, Advokátska kancelária, Ž., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Ct 8/03 na neverejnom zasadnutí 20. apríla 2005 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Ct 8/03 **p o r u š i l** základné právo JUDr. P. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Ct 8/03 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. JUDr. P. P. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III j e p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania JUDr. P. P. v sume 11 991 Sk (slovom jedenásťtisícdeväťstodeväťdesiatjeden slovenských korún) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. T. P., Advokátska kancelária, Ž., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti JUDr. P. P. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 11/05-14 z 19. januára 2005 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť JUDr. P. P., bytom Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. T. P., Advokátska kancelária, Ž., doručení ústavnému súdu 10. novembra 2004.

Sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Ct 8/03.

Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 29. októbra 2001 na Okresnom súde Žilina žalobu o ochranu osobnosti, ktorá bola na tomto súde vedená pod sp. zn. 13 C 327/01. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. Nc 69/02 z 24. apríla 2002 rozhodol o prikázaní predmetnej veci podľa § 12 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) Okresnému súdu Trenčín. Na základe podania sťažovateľa z 29. júla 2002 najvyšší súd uznesením sp. zn. Ndc 614/02 z 30. októbra 2002 z dôvodu vhodnosti rozhodol o prikázaní tejto veci okresnému súdu, ktorý ju vedie od 6. februára 2003 pod sp. zn. 15 Ct 8/03. Okresný súd v tejto veci nevykonal podľa sťažovateľa do dňa podania ústavnej sťažnosti žiadny úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu súdu.

Sťažovateľ poukázal na dĺžku predmetného konania, ktoré začalo 29. októbra 2001, t. j. pred viac ako tromi rokmi, pričom samotná nečinnosť okresného súdu predstavuje „*ku dňu spracovania sťažnosti*“ 21 mesiacov.

K základným kritériám, ktoré ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou zohľadňuje pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, sťažovateľ uviedol, že podľa neho v predmetnej veci nejde o vec skutkovo alebo právne zložitú. Jeho správanie podľa neho „*žiadnym spôsobom nevytvorilo situáciu, ktorá by odôvodňovala zbytočné prietahy v postupe konajúceho súdu*“. Zbytočné prietahy v tomto konaní boli podľa neho spôsobené pretrvávajúcou nečinnosťou okresného súdu. Podľa sťažovateľa v predmetnej veci súdy „*od samého počiatku vytvárali zbytočné prietahy*“, a preto bol nútený podať sťažnosť na prietahy v tomto konaní už 4. februára 2002.

Na základe vyššie uvedených skutočností sťažovateľ vo svojej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd v predmetnej veci nálezom rozhodol, že jeho právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Ct 8/03 porušené, prikázal okresnému súdu v predmetnej veci konať bez zbytočných prietahov a priznal mu primerané finančné zadostučinenie vo výške 100 000 Sk, ako aj aby okresný súd zaviazal uhradiť trovy konania.

V rámci odôvodnenia požadovaného primeraného finančného zadost'učinenia sťažovateľ okrem iného uviedol: „*Sťažovateľ primerané finančné zadost'učinenie odôvodňuje aj pocitmi márnosti a nespravodlivosti, ktoré ho sprevádzajú pri porušovaní jeho základného práva na konanie súdu bez zbytočných prietahov. Sťažovateľ poukazuje na to, že v konaní o ochranu osobnosti každý právny prostriedok nápravy plynutím času stráca na svojej účinnosti. V konaní o ochranu osobnosti sa vyžaduje v záujme zachovania oprávnených záujmov a práv dotknutej osoby rýchly a účinný postup štátneho orgánu, v danom prípade súdu. Sťažovateľ je toho názoru, že navrhovaná suma primeraného finančného zadost'učinenia zodpovedá zásadám spravodlivosti a je primeraným finančným zadost'učinením na zmiernenie nemajetkovej ujmy, ktorá mu vznikla zbytočnými prietahmi konajúceho súdu.*“

V podaní z 2. marca 2005 právna zástupkyňa sťažovateľa ústavnému súdu oznámila: „*Okresný súd Bratislava III vo veci vedenej pod sp. zn. 15 Ct 8/03 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý sťažovateľ zaplatil 02. 03. 2005.*“ Zároveň uviedla, že súhlasí s tým, aby v rámci prerokovania sťažnosti bolo upustené od konania ústneho pojednávania, a taktiež vyčíslila sťažovateľom požadovanú náhradu trov konania pred ústavným súdom vo výške 12 971 Sk.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu z 8. februára 2005 vyjadril k sťažnosti sťažovateľa prostredníctvom jeho predsedu v podaní sp. zn. Spr. 3813/2004 z 28. februára 2005, ktorý ústavnému súdu v prílohe svojho vyjadrenia predložil aj vyjadrenie zákonného sudcu konajúceho v predmetnej veci v podaní sp. zn. Spr. 3813/05 z 24. februára 2005. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti uviedol:

„Žaloba žalobcu: JUDr. Pavla Polku zastúpeného JUDr. L. P. – advokátom proti JUDr. P. H. o ochranu osobnosti evidujeme pod sp. zn.: 15 Ct 8/03.

Žaloba bola postúpená tunajšiemu súdu Okresným súdom v Trenčíne na základe uznesenia Najvyššieho súdu SR z dôvodu vhodnosti dňa 8. 2. 2003.

Vec vybavuje ako zákonný sudca JUDr. M. K.

- 23. 12. 2004 sudca vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku,
- 14. 2. 2005 súd konanie vo veci zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku,

Touto cestou Vám zasielam požadovaný spis ako i vyjadrenie zákonného sudcu.

Nečinnosť súdu od dôjdenia veci po prvý úkon sudcu nepovažujem za prieťah vzhľadom na spoluzavinenie žalobcu, ktorý ako sudca má vedomosti o tom, že bez uhradenia súdneho poplatku nemôže dôjsť k meritórnemu prejednaniu veci.

Na ústnom prejednaní sťažnosti netrvám.“

Zákonný sudca konajúci v predmetnej veci vo svojom vyjadrení k sťažnosti uviedol: „Rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR bolo prikázaných Okresnému súdu Bratislava III z dôvodu vhodnosti asi 30 vecí ochrany osobnosti žalobcu proti rôznym subjektom ako žalovaným. Keďže som veci ochrany osobnosti vybavoval špecializovane, všetky uvedené veci napadli do môjho súdneho oddelenia.

Doposiaľ som rozhodol desať vecí, niektoré boli odvolacím súdom potvrdené, niektoré zmenené, niektoré zrušené. V ďalších veciach sú nariadené pojednávania, v ďalších som robil iné procesné úkony. Je pravdou, že v tejto veci som nekonal, ale od roku 2000 som konal a konám v ostatných veciach JUDr. P., pričom išlo a ide o náročné veci, ktorých predmetom sú zásahy do osobnostných práv žalobcu vedené médiami alebo fyzickými osobami prostredníctvom médií. V týchto veciach žalobca uplatňoval priznanie náhrad nemajetkovej ujmy v miliónoch Sk. Náročnosti vecí zodpovedali aj rozsudky. Rozsudok vo veci sp. zn. 27 C 11/00 mal v konečnej počítačovej podobe 183 strán, rozsudok vo veci sp. zn. 27 C 31/00 mal 54 strán, rozsudok vo veci sp. zn. 27 C 27/00 mal 47 strán atď.

Venoval som sa veciam žalobcu, ktoré som považoval z jeho pohľadu za naliehavejšie, ako tejto, ktorej predmetom je konštatácia predsedu Okresného súdu Žilina JUDr. P. H. v odpovedi na sťažnosť, ktorú mu adresoval žalobca, zároveň rovnakým podaním reagoval na výzvu predsedu Krajského súdu v Žiline JUDr. J. K.

Samozrejme, nechcem ju tým zľahčovať, ale je neporovnateľná s vecami žalobcu, v ktorých sa konalo a koná.“

Ústavný súd upustil so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich

vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Okresnému súdu Žilina bola 26. októbra 2001 doručená žaloba sťažovateľa o ochranu osobnosti proti JUDr. P. H., bytom L. M. (ďalej len „žalovaný“), ktorou sa sťažovateľ domáhal uloženia povinnosti žalovanému verejne sa mu ospravedlniť „...za časť obsahu odpovede na sťažnosť z 02. 10. 2001 Spr 1087/01...“ a zaplatiť mu náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 100 000 Sk.

Po vyjadrení sa všetkých sudcov Okresného súdu Žilina k otázke zaujatosti vo veci (do 4. februára 2002) bol spis predložený podľa § 15 ods. 1 prvej vety OSP predsedovi Okresného súdu Žilina a následne 8. februára 2002 Krajskému súdu v Žiline (ďalej aj „krajský súd“) na rozhodnutie podľa § 16 ods. 1 OSP.

Dňa 17. apríla 2002 bol spisový materiál predložený spolu s vyjadreniami sudcov krajského súdu (ktorí sa cítili byť v predmetnej veci zaujatí) najvyššiemu súdu ako nadriadenému súdu na rozhodnutie podľa § 16 ods. 1 OSP.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. Nc 69/02 z 24. apríla 2002 prikázal vec podľa ustanovenia § 12 ods. 2 OSP Okresnému súdu Trenčín. Spisový materiál v predmetnej veci bol následne 3. júna 2002 vrátený krajskému súdu.

Krajský súd spisový materiál vrátil listom zo 16. júla 2002 Okresnému súdu Žilina s poukazom na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. Nc 19/02 z 24. apríla 2002. Zákonný sudca pokynom z 29. júla 2002 nechal následne uznesenie najvyššieho súdu z 24. apríla

2002 doručiť účastníkom konania a spis v predmetnej veci postúpiť Okresnému súdu Trenčín.

Sťažovateľ listom z 29. júla 2002 (doručeným 30. júla 2002) podal v predmetnej veci návrh na prikázanie veci okresnému súdu z dôvodu vhodnosti.

Okresnému súdu Trenčín bol spis následne doručený 8. augusta 2002. Najvyššiemu súdu bol spisový materiál v predmetnej veci predložený 24. októbra 2002.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. Ndc 614/02 z 30. októbra 2002 prikázal vec podľa § 12 ods. 2 OSP na prejednanie okresnému súdu. Okresnému súdu Trenčín bol spisový materiál vrátený 13. novembra 2002. Pokynom z 8. januára 2003 nechala zákonná sudkyňa Okresného súdu Trenčín zaslať spisový materiál okresnému súdu, ktorému bol doručený 6. februára 2003. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 15 Ct 8/03.

Na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu okresného súdu z 23. decembra 2004 bola sťažovateľovi zaslaná výzva na zaplatenie súdneho poplatku.

Uznesením č. k. 15 Ct 8/03-24 zo 14. februára 2005 okresný súd predmetné konanie zastavil z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku za podanie návrhu sťažovateľom. Rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené 24. februára 2005. Podľa vyjadrenia právnej zástupkyne sťažovateľa bol poplatok zaplatený 2. marca 2005.

III.

3. 1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).“

Podľa ustanovenia čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru: „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...).“

Povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietáhov v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky garantovať právo na prerokovanie vecí v primeranej dobe vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru je zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (obdobne napr. III. ÚS 111/04, III. ÚS 347/04).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti vecí, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (obdobne napr. III. ÚS 175/04, III. ÚS 229/04).

3. 2. Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je žaloba o ochranu osobnosti, ktorou sa sťažovateľ domáhal proti žalovanému verejného ospravedlnenia, ako aj zaplata náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za výrok žalovaného v liste sp. zn. Spr 1087/01 z 2. októbra 2001, ktorým ako predseda Okresného súdu Žilina reagoval na sťažnosť podanú sťažovateľom, ako aj na výzvu podpredsedu Krajského súdu v Žiline.

Po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu, s vyjadreniami sťažovateľa a okresného súdu dospel ústavný súd k záveru, že prípadná skutková alebo právna zložitosť vecí nemohla mať v danom prípade vplyv na dosiaľ uplynutú dobu predmetného konania, pretože okresný súd od postúpenia vecí 6. februára 2003 do podania sťažnosti ústavnému súdu vykonal len prvotné úkony smerujúce k odstráneniu nedostatkov v podmienkach konania (otázka zaplata súdneho poplatku) a následne rozhodol o zastavení posudzovaného konania pre nezaplata súdneho poplatku. Okresný súd teda dosiaľ meritórne vec neprerokovával.

Predmetom označeného konania je otázka ochrany osobnosti, pri ktorej je efektívnosť súdnej ochrany neodmysliteľne spojená s jej poskytnutím v primeranej dobe,

teda s rýchlosťou a plynulosťou postupu súdu v prejednávanej veci, kde časové hľadisko môže zohrávať významnú úlohu (III. ÚS 30/03, III. ÚS 178/04).

Namietanú existenciu zbytočných prietáhov v posudzovanom konaní preto ústavný súd skúmal s prihliadnutím na túto skutočnosť zohľadňujúc aj stav uvedeného konania a charakter úkonov vykonaných vo veci v čase podania ústavnej sťažnosti.

3. 3. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania prispelo k predĺženiu doby prerokovania uvedenej veci.

Ústavný súd pripomína, že z ustanovenia § 101 OSP vyplýva pre účastníka konania procesná povinnosť prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania, poskytnutím náležitej súčinnosti súdu v záujme zabezpečenia plynulého postupu v konaní. V sporovom konaní, akým je aj posudzované konanie, nesie procesnú zodpovednosť za riadne uvedenie návrhu na rozhodnutie vo veci samej, predkladanie dôkazov a iných úkonov potrebných na dosiahnutie účelu takého konania vo výraznej miere účastník (obdobne napr. IV. ÚS 381/04, III. ÚS 347/04).

V dôsledku nezaplatenia súdneho poplatku pri podaní žaloby bol okresný súd povinný vyzvať sťažovateľa na odstránenie nedostatku v podmienkach konania splnením si poplatkovej povinnosti (§ 10 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb., o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov – ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“), čím tiež dochádzalo k predlžovaniu konania, najmä ak sťažovateľ súdny poplatok v súdom stanovenej lehote nezaplatil, v dôsledku čoho bolo konanie uznesením zo 14. februára 2005 zastavené.

Nezaplatenie súdneho poplatku zo strany účastníka konania namietajúceho porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v súdnom konaní patrí medzi okolnosti, na ktoré ústavný súd prihliada pri posudzovaní tvrdenia o porušení označeného základného práva. Na druhej strane ústavný súd opakovane judikoval, že uvedená skutočnosť na strane sťažovateľa majúca vplyv na predĺženie doby konania sama

osebe nevylučuje zodpovednosť súdu za zbytočné priet'ahy v konaní spôsobené jeho nesprávnym či neefektívnym postupom alebo dokonca nečinnosťou (obdobne napr. III. ÚS 193/03, III. ÚS 111/04).

Overenie splnenia poplatkovej povinnosti navrhovateľom v konaní a výzvu súdu na zaplatenie súdneho poplatku pritom nemožno považovať za technicky alebo časovo natoľko náročné úkony, aby nimi bolo možné odôvodniť podstatné predĺženie súdneho konania v porovnaní s dobou, ktorú by inak, vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu, bolo možné považovať za primeranú.

Ústavný súd preto skúmal existenciu namietaných zbytočných priet'ahov v označenom konaní aj použitím ďalšieho kritéria, ktorým bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

3. 4. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v posudzovanom konaní, ten bol vo veci nečinný v období od 6. februára 2003, keď mu bol doručený spisový materiál v súvislosti s prikázaním predmetnej veci, do 23. decembra 2004, keď okresný súd začal vo veci konať výzvou na zaplatenie súdneho poplatku (spolu takmer dvadsaťdva mesiacov).

Uvedené obdobie nečinnosti okresného súdu nemožno dostatočne odôvodniť nezaplatením súdneho poplatku pri podaní návrhu na začatie konania, ako argumentuje okresný súd, pretože táto skutočnosť žiadnym spôsobom nebránila okresnému súdu vyzvať sťažovateľa na jeho zaplatenie bezprostredne po doručení spisového materiálu okresnému súdu v súvislosti s prikázaním predmetnej veci, teda podstatne skôr, než sa tak naozaj stalo, a v prípade jeho nezaplatenia vyvodit' z tejto skutočnosti príslušné právne dôsledky. Povinnosť postupovať týmto spôsobom vyplývala okresnému súdu priamo zo zákona (§ 100 ods. 1 OSP v spojení s § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb.). Ústavný súd akceptuje, že pri nápade novej veci si naštudovanie spisu a zváženie ďalšieho optimálneho postupu v konaní vyžaduje určitý časový priestor. Po zvážení okolností tohto prípadu považoval za akceptovateľné, vzhľadom na stav konania v čase prikázania veci okresnému súdu a vzhľadom na povahu a náročnosť následne realizovaných procesných úkonov, obdobie

maximálne dvoch mesiacov. Zostávajúcu dobu (spolu dvadsať mesiacov) preto posúdil ako obdobie, v ktorom dochádzalo k zbytočným priet'ahom v konaní v dôsledku nečinnosti okresného súdu.

Ústavný súd dospel k záveru, že v dôsledku uvedeného obdobia nečinnosti okresného súdu, v ktorom dochádzalo k zbytočným priet'ahom v posudzovanom konaní, došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj k porušeniu jeho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výrokovvej časti nálezu).

Vo vzťahu k s'ťažovateľom namietanému porušeniu označených práv garantovaných ústavou a dohovorom ústavný súd neakceptoval ako právne významnú argumentáciu zákonného sudcu konajúceho v predmetnej veci ohľadne počtu, náročnosti a závažnosti ďalších vecí s'ťažovateľa týkajúcich sa ochrany osobnosti, ktoré vzhľadom na ich závažnosť uprednostnil pred danou vecou s'ťažovateľa.

Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je garantované fyzickej osobe alebo právnickej osobe nezávisle od počtu, charakteru, či náročnosti konaní, v ktorých je taká osoba účastníkom, pokiaľ ide o konania, na ktoré je aplikovateľný čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. čl. 48 ods. 2 ústavy.

Povinnosťou súdov vyplývajúcou z označených práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby je zabezpečiť odstránenie stavu jej právnej neistoty bez zbytočných priet'ahov a v primeranej dobe v každom z takýchto súdnych konaní, v ktorom má postavenie účastníka, pokiaľ sama svojím správaním ako účastník neprispela k ich vzniku a k neprimeranej dobe prerokovania veci.

K argumentácii zákonného sudcu konajúceho v predmetnej veci s'ťažovateľa mohol preto ústavný súd prihliadnuť iba v rámci hodnotenia intenzity nemajetkovej ujmy

sťažovateľa spojenej s porušením jeho práv garantovaných ústavou a dohovorom v označenom konaní.

3. 5. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou takéhoto výroku vo vzťahu k okresnému súdu domáhal.

Pretože ústavný súd zistil, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj k porušeniu jeho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu, aby vo veci ďalej konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výrokovej časti nálezu). Uvedený výrok sa však nedotýka právomoci okresného súdu samostatne posúdiť, či zo strany sťažovateľa ako účastníka konania došlo k odstráneniu nedostatku v podmienkach konania splnením si poplatkovej povinnosti v zmysle § 10 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb., a podľa toho zvoliť ďalší postup.

3. 6. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 100 000 Sk z dôvodu nemajetkovej ujmy spočívajúcej v pocitoch „*márnosti a nespravodlivosti*“ spojených s neprimerane dlhotrvajúcim stavom právnej neistoty v danej veci poukazujúc aj na predmet konania a jeho začiatok (podanie žaloby 26. októbra 2001).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože porušenie základných práv sťažovateľa, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľovi sumu 20 000 Sk (bod 3 výrokovej časti nálezu) zohľadňujúc nemajetkovú ujmu sťažovateľa spočívajúcu v pocitoch právnej neistoty. Vo zvyšnej časti ústavný súd návrhu na finančné zadost'učinenie nevyhovel (bod 5 výrokovej časti nálezu).

Pri posúdení intenzity nemajetkovej ujmy sťažovateľa prihliadal ústavný súd predovšetkým na dĺžku posudzovaného konania pred okresným súdom, proti ktorému sťažnosť smeruje, a na dĺžku zistených zbytočných priet'ahov (dvadsať mesiacov), ako aj na predmet posudzovaného konania týkajúceho sa ochrany osobnosti sťažovateľa v kontexte počtu a náročnosti ďalších obdobných vecí sťažovateľa na okresnom súde. Ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o výške priznaného finančného zadost'učinenia (vychádzajúc zo zásad spravodlivosti) aj skutočnosť, že sťažovateľ jednoznačne prispel k predĺženiu doby prerokovania uvedenej veci v dôsledku nedostatočnej súčinnosti, pokiaľ ide o zaplatenie súdneho poplatku.

3. 7. Sťažovateľ žiadal prostredníctvom svojej právnej zástupkyne priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľa vyčíslila výšku uplatnených trov sumou 12 971 Sk (za dva úkony právnej služby realizované v roku 2004 a jeden úkon právnej služby realizovaný v roku 2005).

Podľa § 20 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) účinnnej od 1. januára 2005 patrí advokátovi za úkony právnych služieb vykonané pred dňom nadobudnutia účinnosti tejto vyhlášky odmena podľa doterajších predpisov.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa preto ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. c), § 16 ods. 3 a § 20 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v spojení s § 1 ods. 3, § 13 ods. 8 prvej vety, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb s tým, že predmet

konania pred ústavným súdom o sťažnosti v zmysle čl. 127 ústavy je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadosťučinením, ktoré predstavuje náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch, alebo s hodnotou predmetu sporu, o ktorom sa koná pred všeobecným súdom (III. ÚS 34/03, I. ÚS 129/03).

Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2004 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 4 534 Sk a hodnota režijného paušálu 136 Sk. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2005 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 2 501 Sk a hodnota režijného paušálu 150 Sk. Ústavný súd preto v súlade s ustanovením § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde priznal náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2004 (prevzatie a prípravu zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, písomné podanie vo veci z 5. novembra 2004) a jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2005 (písomné podanie vo veci z 2. marca 2005) vo výške 11 991 Sk (bod 4 výroku tohto nálezu). Vo zvyšnej časti návrhu na priznanie náhrady trov konania nevyhovelo (bod 5 výrokovej časti nálezu).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. apríla 2005